СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 265. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 13. листопада, 1926. VOL. XXXIV. No. 265. Jersey City, N. J., Saturday, November 13. 1926. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО СТАНОВИЩЕ АМЕРИКИ В СПРАВІ СВІТОВОГО СУДУ

КУЛИДЖ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО АМЕРИКА ПРИСТУПИТЬ ДО СУДУ ТІЛЬКИ НА СВОЇХ УМОВАХ.

КАНЗАС СИТІ, 11. листопада. — Президент Кулидж виступив тут нині з приводу Дня Завіщення Оружжа на відслоненню памятника Свободи для героїв великої війни з промовою, в якій висказав становище американського уряду до справи приступлення Америки до світового суду.

Президент заявив в присутности яких 170,000 слухачів, що Злучені Держави приступлять до світового суду при Лізі Народів лишень на умовах, поданих Злученими Державами, або зовсім не приступлять.

В других частях промови президент заявився за приязними відносинами з Европою, але остерігав перед ходженнем її слідами. Він станув на становищи, що Америка мусить збройтися та завести загальну рекрутацію.

КОНЕЦЬ ДОВГОГО КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 11. листопада. — Збори представників кравецьких юній та властителів кравецьких шап постановили покінчити 19-тижневий кравецький страйк та вертати до праці.

На основі згоди межи представниками сторін робітники згодилися зректися свого домагання 36-тижневого року праці та деяких других прав.

На основі згоди верне до роботи коло 40,000 робітників.

ПАСЕЙСЬКІ СТРАЙКАРІ РОБЛЯТЬ ВИЛОМ У ЛАВІ ФАБРИКАНТІВ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 11. листопада. — Страйкуючим робітникам ткальняних фабрик удалося нині зробити в одноцілій лаві фабрикантів перший вилом. Фабрика Пасейк Вустед Спининґ Ко. полагодила своє непорозуміння зі своїми робітниками, признаючи їм право орґанізуватися в юнію.

ДОВКОЛА ВБИЙСТВА ПРОПОВІДНИКА Й ЙОГО ЛЮБОВНИЦІ.

СОМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 11. листопада. — Стейтовий суд, який розглядає справу вбийства д-ра Гола, нюбронсвицького проповідника, й його любовниці, пані Милс, що була його хористкою, не відбув нині засідання через свято Завішення Оружа.

Пані Ґибсон, найголовнійший свідок прокураторії проти членів родини Гола, яка від довшого вже часу хорує, занепала ще гірше на здоровлю так, що лікарі порадили їй перелляти кров з якогось здорового чоловіка.

ЖЕРТВИ ОСІННИХ ПОЛЮВАНЬ.

ВУДБРИДЖ, Ню Джерзі, 11. листопада. — Кулі, що вийшли з рушниць мисливих, попали межи діти одної школи та покалічили там 9 хлопців, що бавилися на шкільнім подвірю. Першу поміч дітям дали шкільні доглядачки.

В місті Кемдені, Ню Джерзі, 16-літний Артур Менч застрілив припадково свого товариша полювання, 13-літного Говарда Гофмана.

В Джеймсбурґу, Ню Джерзі, погиб з власної рушниці, яка випалила припадково, 36-літний Карло Сонеловський.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЮНІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.

НЮ ЙОРК, 11. листопада. — Перед стейтовою промисловою комісією внесло кількох робітників скаргу, що юнія робітників, які закладають парові урядження по нових домах, обмежує приступ до юнії нових робітників.

ЗНОВА ЛІНЧУЮТЬ МУРИНІВ.

ГАВСТОН, Тексас, 11. листопада. — На пустарі на границі двох повітів найдено нині тіла трох Муринів, видно вбитих з пімсти білими людьми. Межи вбитими є одна женщина.

Як догадується поліція, білі напали на фарму Муринів та приказали їм виноситися з фарми. Коли Мурини не послухали, білі постріляли їх, а відтак підпалили фарму.

За білими шукає тепер велика громада констаблів, зорґанізованих шерифами двох повітів.

ҐРАФИНЯ КАРОЛІ ЗАЖИВЕ В КАНАДІ.

ВАШИНҐТОН, 11. листопада. — Ґрафиня Кароլі, жена першого президента мадярської републики, якої свого часу не хотів допустити до Злучених Держав американський департамент стейту, заживе постійно в Канаді.

Вона заявила, що до Злучених Держав не думає вибиратися, ба навіть відкличе процес проти департаменту стейту, яким вона хотіла при помочи суду примусити департамент допустити себе до Америки.

ПЛЯНУЮТЬ ОСТРІ КАРИ ДЛЯ ЗАПОБІЖЕННЯ ЗЛОЧИНАМ.

МОНТРЕАЛЬ, Квібек, Канада, 11. листопада. — Сюди приїхала кримінальна комісія нюйорського стейту, щоби простудіювати способи боротьби проти злочинів у Канаді та щоби відтак зужити сей досвід у своїм стейті.

Бувший державний прокуратор Канади порадив комісії завести в нюйорськім стейті такий закон, щоби крадіж автомобіля карати смертю.

МУССОЛІНІ ПОЗБУВСЯ ОПОЗИЦІЇ.

РИМ, 10. листопада. — Італійський парлямент перемінився в зборище фашистів. Вся опозиція не явилася на засіданню, а парлямент ухвалив, що ті, які не являться на нарадах, позбавлені посольського мандату. Таке саме зроблено ще з тими послами, які противні фашизмови. В той спосіб весь парлямент в руках Муссолінія, нема ні одного голосу, що посмівби його скритикувати.

ЛЬВІВСЬКА ТЕМНА ХРОНІКА.

Селянин із Сокольник, ідучи до Львова Стрийською вулицею, впав жертвою ошуканців, які заміняли з ним ніклевий годинник і ланцюшок на шкіру вартости 80 золотих. Зміркувавши, що його ошукали, пішов на поліцію і заявив, що його ограбили. Але що рівночасно хотів відпродати свій годинник мешканцям вул. Стрийської — правда вийшла на верх. — Замарстинів, славний „широкими вдачами", мав недавно безплатну аматорську виставу: тамошні паливоди звели справжню бійку з поліцією при помочі револьверів. — У білий день на вул. Цитадельній якийсь смілий фахівець у злодійськім мистецтві витягнув з кишені прохожому на його очах калитку з 2 зол. (ах! важкі часи настали для злодіїв!) і загрозив йому, що коли крикне, то розпоре йому живіт. — Почуття чести стало таке виніжнене в нинішних часах, що якийсь легкий птах Пеліховський, ображений епітетами „злодія" і „батяра", стрілив у живіт до дочки сторожа свого дому і... втік. — Гарного синка має сторож дому Андрій Дзюга: молодий, також Андрій, побиває своїх родичів до крови: ледви батько після кількох тижнів вийшов із шпиталя, а молодий Дзюґа, вернувши уночі до хати, дзюґнув його ножем і втік.

ТЕАТРАЛЬНА СТАТИСТИКА.

Театр, не менш як скількість уживаного мила, є подекуди покажчиком культурного рівня народу. Тому цікаво послухати останньої статистики театрів. Французи і Італійці — відомі театромани. Французи мають найкращих адвокатів і найбагатшу драматичну літературу. Франція має тепер 600 театрів, а Італія 550. Німеччина та Анґлія, — коли зважити істнування безлічі кабаретів у Франції та Італії, — мають майже на половину менше театрів. В Німеччині є їх 365, в Анґлії 370, в Еспанії 288, Бельґія 95, Австралія 75. СРСР. — 62 (перед війною було 150), Швайцарія 43, Голяндія 60, Скандинавія 65. Кіно робить у Франції малу конкуренцію театрам. Пропорціонально найбільше кін є в Чехословаччині — 700, в Австрії — 564, в Мадярщині — 454, у Польщі 385. У таких державах як Франція, Німеччина та Анґлія кіна рахуються на тисячі. Про скількість і якість наших театрів, з виїмком двох-трох першорядних на Радянській Україні, краще й не згадувати.

ТЕСТАМЕНТ „НАЙБІЛЬШОГО ЧАРОДІЯ СВІТА".

НЮ ЙОРК, 11. листопада. — В однім місцевім банку отворено нині приватну огнетревалу касу, яку там наймав померший оногді Гарі Гудіні, відомий як найбільший чародій світа. В касі був тестамент помершого, який записує майже цілий маєток своїй жені, а лишень частину його своїм браттям і сестрі. Величезна бібліотека „чародія", яка варта коло пів міліона долярів, має бути розділена. Частина її піде на публичні бібліотеки.

СЛОВНИК С.-Г. ТЕРМІНОЛЬОҐІЇ.

Роботи щодо збирання, удосконалення та усталення с.-г. термінольоґії поширюються. Одним із досягнень с.-г. відділу Інституту ураїнської наукової мови та термінольоґічного бюра є відрядження експедиції для збирання спеціяльних термінів із уст народніх.

Протягом липня й вересня командировані для цієї роботи 5 спеціялістів обслідували 10 районів Київщини, Волині, Чернигівщини. Кожний дослідник пробув на цій роботі 2—3 тижні.

Не зважаючи на короткий час експедиції, вона дала добрі наслідки. Зібрано понад 20,000 термінів. Вдалося налагодити стосунки з особами, що погодилися бути постійними кореспондентами с.-г. відділу та ермінбюра.

НОВИЙ ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ ЖУРНАЛ.

З 1. листопада почне виходити за редакцією поета Підкарпатської України Василя Бринджі-Дожкого місячник „Українська Земля". Василь Бринджа-Дожкий є один з найталановитших поетів Підкарпатської України. Місячник має обслугувати Українців Підкарпаття, зближувати їх з українським рухом усіх земель України та бути центром, навколо якого гуртувалисяб усі молоді українські письменницькі сили. Місячник має стати осередком українського культурного життя на Підкарпаттю.

БАРАБОЛІ НА ЯРДИ В ДАВФІНІ.

Ден Гемилтон, готельник з Давфіну приходить до того, що будуть міряти бараболі не на бушлі, а на ярди. На доказ того він привіз до Вінніпеґу три бараболі, яких довжина разом виносить звиж 30 цалів. Найбільша є довга на 11 цалів, друга має 10¾ цаля, а третя 10 цалів. Всі три разом важать 10 фунтів.

ТРИ РОКИ ЗА ПАЧКОВАННЯ ІМІҐРАНТІВ.

Чарлз Бравн з Монтреалу дістав в Дітройт, Міш., три роки тюрми за пачкування чужинців до Злучених Держав. Бравна арештовано, коли він перепровадив на американський бік в Дітройт чотирох Бельґійців. Одного з них застрілили іміґраційні інспектори, коли не спинився на їх домагання.

ОДЕСА — МАМА КАЦАПСТВА.

Не даром назвали московські заволоки Одесу — мамою. Се гарне портове місто України дійсно ще по нинішний день осталось для Москалів „мамою", яку вони перемінили в твердиню Московщини, з якої відпирають все ще успішно „наступ українізації".

Останній урядовий звіт про українізацію, який принесла „Радянська Телеґрафічна Аґенція України", подає жмінку цікавих цифр, а саме: Із загального числа 8,500 співробітників радянських установ Одеси, „окружна комісія для справ українізації" перевірила 6,700 осіб. І що показалось? За три роки українізаційної акції всего 300 (триста) осіб зараховано до 1-ої катеґорії, себто до тих, що вповні опанували українську мову. Дальше поверх 3,000 осіб сяк-так калічить мову і попало в 2-гу катеґорію. Останні впрочім і не думають вчитись „украйонского язика". А мимо того всі вони сидять на посадах, бо звільнення двох-трох „для постраху" годі називати серіозною репресією.

Одеса „тримається" — а „Комісія для справ українізації" розводить безпорадно руками... І так без кінця.

АВТОР ЖАДАЄ $5,000 ВІДШКОДОВАННЯ.

М. Пасічняк, як автор, вніс 14 жовтня до суду королівської лави в Вінніпеґу позов з доманням $5,000 відшкодовання від Френка Доячека зі спілок Ukrainian Bookselers & Publishers, Ltd. і United Publishing Co. Ltd.

Позовник твердить, що він має застережені права передруку книжки в українській мові п. н. „Великий Сонник", якого він є автором, і що запізвані спілки надрукували ту саму книжку з незначними змінами під іменем „Міліон Снів". Продажа сеї книжки зменшила продажу автентичного Сонника, як заявляє Пасічняк. Тому він жадає також судової заборони проти згаданих спілок, аби вони не продавали більше сих книжок, а надруковані примірники щоби були знищені.

ЧЕРГОВА КОМПРОМІТАЦІЯ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

Недавно арештовано студента львівської політехніки, Самулевича, якого вислала польська партія фашистів АРІЯ у Львові до Рівного з цілею заложення там місцевої орґанізації. Головним завданням цеї орґанізації було орґанізувати напади на банки і почти для придбання в той спосіб грошей на орґанізаційні потреби. В слідстві Самулевич признався, що все те робив він в тісному порозумінню з директором львівської поліції Райнлендером і комісарем поліції Кучеком. Перший — це видна фіґура у Львові і був кандидатом на міністра внутрішних справ, другий колишний аґент австрійської дефензиви.

Польська поліція не лише держить спілку з бандитами і злодіями, але й сама орґанізує бандитські напади.

ПІЛСУДСКІ ТРИЮМФУЄ

ВАРШАВА, 11. листопада. — 30.000 війска перемашерувало перед Пілсудським з нагоди свята Завішення Оружя і осьмилітної річниці його поворсту з магдебурської вязниці. Падав дощ і було непривітно, але Пілсудскі стояв на однім місци як камінь і оглядав війско, яке проходило мимо нього.

Цивільне населення заховувалося спокійно і не робило ніяких особливих овацій. Тільки рабін з Остроленки подав Пілсудскому китицю квітів з приводу того, що він поступає справедливо з Жидами.

Кажуть, що Пілсудскі нарочно зарядив таку гучну військову параду, щоби показати польському соймови свою силу та змірятися з ним в суботу, коли буде скликана сесія, на якій стрінеться Пілсудскі з сильною опозицією.

ФОРМУЄТЬСЯ НОВА ЛІҐА В АЗІЇ.

ЛОНДОН, 11. листопада. Урядові круги занепокоєні тим, що до Одеси виїхав турецький міністер загр. справ Тевфік Рушді Бей, щоби стрінутися з совітським міністром заграничних справ Чічерином в справі навязання дуже тісних зносин.

Супроти того, що в Анґорі, в столиці нової турецької республики, перебуває тепер відпоручник Перзії, а Мустафа Кемаль Паша, президент турецької республики, заявив при відчиненню парляменту, що тепер істнує приязнь між Туреччиною, а совітами, Перзією, Афґаністаном і Хінами — можна вносити, що тепер плянується нова Ліґа Азійських Народів. Анґлія тої думки, що Ліґу ту форсують совіти, щоби в той спосіб знищити раз на завсіґди анґлійські впливи в Азії.

ФРАНЦІЯ ВКОРОЧУЄ АРМІЮ.

ПАРИЖ, 11. листопада. — В парляменті внесено проект закона, який зменшує стан армії в часі мира з 650.000 на 400.000 жовнірів та заводить річну військову службу. Новий плян потягає за собою мимо зменшеного числа армії більші фінансові видатки, але це тільки тимчасово.

ДОМІНІЇ РОЗУМІЮТЬ АМЕРИКУ.

ЛОНДОН, 11. листопада. — Австралійський премієр Брус заявив в своїй промові, що домінії краще розуміють Америку як Анґлія, але вони і розуміють краще Анґлію як Америка. По тій причині домінії можуть дуже богато доброго зробити, будучи добрим посередником між Анґлією і Америкою. А це справа великої ваги, бо від добрих відносин між Америкою і Анґлією залежить добробут і спокій світа. Вони будуть всегда рішаючим фактором в таких справах як мир і розоруженне.

ЗАСУД „ЧОРНОЇ РАЙСВЕР".

ЛЯНДСБЕРҐ, Німеччина, 11. листопада. — Розправа проти тайної військової орґанізації, яка видавала засуди на підозрілих о зраді національних німецьких інтересів людей, закінчилася засудом трох офіцирів. Головні виновці не зістали укарані. Мимо натиску уряду суддя не допускав більшого числа свідків і затаював ту орґанізацію де міг.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ СМЕРТЬ МУССОЛІНІЯ.

РИМ, 11. листопада. — Урядова Стефані аґенція заперечує поголоскам, які мали рознестися головно вчера по Америці, будьто би виконано на Муссолінія новий атак, який мав принести йому смерть. Муссоліні, каже аґенція, живе і тішиться добрим здоровлям.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДІЙСНИЙ КОНЕЦЬ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ.

ЛОНДОН, 11. листопада. — Ще ніколи справа з укінченнем вуглевого страйку не стояла так добре, як тепер. На нарадах представників майнерів і міністеріяльного кабінету уложено услівя, які предложено майнерській національній конференції делеґатів. Від них залежить остаточне полагодженне страйку. Умова стоїть на тім, що всі майнери вертають негайно до роботи на підставі дистриктових умов, до яких буде належати рівнож умова що до скількости годин праці. Уряд знова предложить закон, після якого буде введене в життя роземне тіло, яке буде вирішувати в спірних дистриктових справах, особливо в тих квестіях, які не стоять в гармонії з загальним духом, який панує в других дистриктах.

ЗНАЙШЛИ СКЛАД ОРУЖЖЯ.

ВІДЕНЬ, 11. листопада. — Міжаліянтська військова контрольна комісія перевела контролю в Штаєр в фабриці оружжя і сконфіскувала 1000 машинових крісів і тисячі другого оружжя, яких фабрикацію заборонює верзальський договір.

Комісія ломить собі голову, для якої цілі виготовлювано це оружжє. Думають, що на те, щоби потайки висилати до других країв. Заряд фабрики каже, що ця зброя походить з давних часів і не є повоєнного виробу. В фабриці держали її тепер тому, що хочуть переробити її для промислових цілей.

ХТО ЗБЛИЖУЄ ФРАНЦУЗІВ З НІМЦЯМИ.

ПАРИЖ, 11. листопада. — Знова заключено новий договір межи металюрґічними французькими і німецькими промисловцями. В тім часі, коли припинилося політичне зближенне через непредвиджені перешкоди, діло Бріянда і Штреземана продовжують промисловці. На підставі нової умови буде Франція в силі вивозити з Льотаринґії залізний сировець до Німеччини, бо цло буде знижене, а Німеччина буде могла знова довозити з Саари металюрґічні і механічні товари.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ЧІМ РОБЛЯТЬ ГРОШІ

Краківська польська ґазета „Ілюстровани Курер Цодзенни" подає, що після проголошення статистики зі всіх книжок, які продаються в Польщі, найбільш пожаданими являються египетські сонники та ті книжки, які розповідають про ворожбитів та бандитів. Американські польські часописи додають від себе, що таке саме явище можна завважити і серед польської еміґрації в Америці. Вона не відходить дуже далеко від своїх братів в забитих мазурських селах. Бо доходить до того, що не виплачується друкувати наукові книжки, або твори гарної літератури, бо їх мало хто купує. Зате сонники видають накладами по 30,000 примірників і вони знаходять покупців. Люде їх купують, а видавці затирають руки та роблять добрий інтерес на людській легковірности.

Це сумне явище дасться завважити й у нас. Маємо богато повчаючих книжок, які лежать літами по полицях книгарень, доки не погниють, або доки їх миші не поїдять. А наші люде їх не купують. Бо коли купують, то шукають за сонниками, або такими книжками, що далеко від сонників не відбігають. А ті сонники це ошуканство, звичайна злуда, яка впевняє людей, що наше життя, успіх або невдача, злучені з якимсь фаталізмом. В той спосіб віримо в пусті ворожбитства, а не в нашу власну працю і силу. Сонники це отруя, яку чоловік сам купує собі за свої власні гроші, це кпини з здорового людського розуму.

Кращу долю можна вибороти для себе самого і для свого народа не сонником, а тільки працею і освітою. Сонник треба гнати від себе, а брати в руку пожиточну книжку, з обсягу нашої історії, літератури, наук природи і т. п. Таких книжок вже у нас досить. До того щораз друкуються нові, але нема читачів, а ще менше покупців. Наші автори і письменники прямо голодують і мусять покидати свій фах, бо нема кому друкувати їх праць. А не друкують, бо нема кому купувати. Голодують ті, що хочуть збогатити наш розум, а богатіють ті, що спекулюють на нашу темноту. Час найвищий пізнати цю сумну правду, викинути зі своїх хат сонники і инше сміття, а спровадити на їх місце твори Шевченка, Франка, історію України і инші пожиточні книжки. Не повинно бути навіть одної української хати, в якій не було би таких книжок. Бо по чімже пізнати українську хату, коли в ній нема навіть „Кобзаря" Шевченка. По чім же пізнати Українця, який святкував десятьлітну річницю смерти Івана Франка, а не прочитав і не купив навіть одної його книжки.

„ОДИНОКІ" СПАСИТЕЛІ НАРОДА

Межи здоровлям а недугою нема виразно зазначеної лінії. Здорове постепенно переходить у недугу. Недуга виростає зі здоровля. Межи одним а другим є сотки легких переходів. Часто і лікар не може сказати, чи се здорове, чи недуга.

Відноситься се також і до здоровля душі. І тут межи здоровлем а недугою є постепенні переходи. Кождий обяв дійсно хорої душі має своїх предтечів у незначних обявах здорової душі. Умовій недузі, яку називають меляхолією, відповідають пригноблюючі настрої, які случаються кождій просто людині. Хорому душевному обявови, що зветься манією, відповідають захоплення, як приміром ентузіязм для „бейзболу".

Навіть справдішне божевілля, яке називають параноя, має свої признаки серед нормальних людий. Пізнати сю схожість найкраще, приглядаючися поодиноким обявам сеї недуги.

Хорий на параною має так звану манію великости. Він думає, що його доля покликала на спасителя людства або народа. Він себе вважає королем, ґенералом, героєм, чи просто провідником. Він себе вважає найліпшим, найрозумнійшим, найчеснійшим. Він необхідний для народа й його поступу чи ратунку.

Подібні признаки стрічаємо й в людий, які уважається звичайно за нормальних. Хоча вони краще закривають свої претенсії, як справдішні божевільні люди, але й з їх слів не тяжко пізнати, що вони вважають себе за покликаних уратувати нарід. Вони є одинокі щирі, правдиві, розумні, великі провідники народа.

Вони теж уважають себе за певного рода-царів чи святих. До якої організації вони не зайшлиби, вони там сейчас виставлять себе на престіл і заставлять поклянятися собі як божкови.

Божевільні параноїки дуже штудерно захороняють себе перед тим, щоби їх хто не переконав, що вони не царі, не ґенерали, не герої, не гетьмани. Найголовнійшою штучкою є так звана манія переслідування. Представляється вам такий хорий за царя, единовласного пана міліонів людий. Зараз потім просить вас о циґаретку. „Якто?" — спитаєте його, — ви, ясновельможний пане, що маєте міліони підданих, просите мене о циґаретку?!" На се він вам зараз вирецитує довжезну історію про те, як міліони ворогів змовляються проти нього, щоби його післанництво унеможливити. Немовби він був оточений зрадниками й ворогами з усіх боків.

Знають подібну механіку й люди нормальні. Людям, що себе вважають за великих і одиноких спасителів і провідників, часто приходиться поясняти, чому се так їх, таких розумних, народолюбних заступників не признає за таких народ. Щоби піддержати своє поняттє великости, вони й придумують довгі історії про те, що нарід дався здурити й підійти хитрим ворогам. Такі люди замісць доказувати працею своє відданнє народови, будуть ціле життє посвячувати паплюженню других людий. Їм здається, що чим низше зіпхають шальку зі своїми противниками, тим висше піднесеться шалька з ними. Їм здається, що як вони назвуть другого злодієм народного гроша, то вони вийдуть чесними хазяїнами народного гроша. Їм здається, що як вони назвуть другого матеріялістом, який лишень за гроші працює, то весь світ їх самих возьме за ідеалістів, які працюють для ідеї. Людий, які їх не признають, вони називають бандою, клікою, шайкою. Як ніхто за ними не заявляється, вони потішаються: „Певна річ, ми менчість. Розумних все було менче, як дурнів, чесних як нечесних!"

Жерела таких душевних обявів сягають дитинства. Взагалі, сього рода самодурства, се дітвацтво. Дитина хоче бути великою, і часто мріє про те, як вона буде велика й набе навіть такого силача, як батько. І дитина, як їй сказати, що вона ще невелика, заплаче й загрозить, що вона закличе поліцая на того драба, що їй не хоче признати великости.

Дитина, якої душевний розвій пішов здоровою дорогою, з часом навчиться міряти себе й других людий правдивою мірою. І знати свої добрі сторони, і свої недостачі. І знати добрі сторони й слабі сторони других людий.

Діти, яких душевний розвій не пішов нормально, лишаються дітьми все своє життя. І тоді ми стрінемо сивоволосу дитину, яка покликуючися на свій сивий волос, каже: „За них ви мені вже говорити не потребуєте. Виж знаєте, що одиноке спасенне в нашій програмі, а прецінь хтож нам вічно кидає колоди під ноги, як не та кліка?"

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

„НАРОДНА ВОЛЯ" І ДЕНЬ 1. ЛИСТОПАДА.

Як чоловік не пише ні разу, то й охоти до писання не має. А я спробував раз написати за олифантський хор, так вже тепер не можу стерпіти, щоби не висказати свою думку в иншій справі.

Як відомо, в нашім Скрентоні виходить часопис „Народна Воля", яка вже від довшого часу раз-у-раз нападає на наш орґан „Свободу". Чіпається Союза і „Свободи" як сліпий плота. А що пхають в руки „Народну Волю" нашим Союзовцям, то не один з наших питав вже нераз і мене самого, чому це „Свобода" ніколи нічого не відповідає, а збуває мовчанкою ті всі напади і клевети. І, я сам нераз писав до редакції та просив, щоби відповідали, та редакція не звертала уваги й на мій голос. Та тепер я сам переконався, що „Свобода" таки має рацію, коли не звертала на ті напади ніякої уваги. Бо нема на кого.

Бо яка рація спорити з людьми, які в той спосіб „обороняють" Україну, що сухої нитки на нікім не лишать, що все поганять, ніякої позитивної громадянської роботи не ведуть, а тільки критикують других і ставляться неґативно до кождої роботи, яку ведуть другі. Прямо гидь збирає чоловіка, коли читає все одні і ті самі цинічні мудрощі „обороняця" з Ню Йорку, що вже цілими літами пописується все одним і тим самим способом зогидження всіх і вся. До старого лиса, допасовується тепер і редактор „Народної Волі". Досить, що лає здорово рівнож всіх і вся, подібно як його учитель з Ню Йорку. А хоч сам богато дечого не знає, береться поучувати всі наші орґанізації, редакторів і всіх наших провідників в краю. Та хай би там. Я й над тим перейшов би до порядку і не згадував би про те. Заболіла мене одначе редакційна стаття про „Листопадові Роковини" до тої міри, що таки мушу про ню згадати хоч в голосах читачів. Бо чи це годиться, щоби якийсь писака з Скрентону зневажав, листопадове національне свято, яке вже має за собою традицію рідного краю і нашу американську? Чи має він право виписувати в українськім орґані такі нісенітниці, що день 1. листопада був бунт, „було повстання, був народний здвиг, але проти кого? Не проти Австрії, бо її вже не було, не проти Польщі, бо її ще не було. А був бунт проти своїх власних політиків, проти ось тих Петрушевичів, Костів Левицьких і т. д. Незалежність Галичини проголошено проти волі і всупереч усій тодішній роботі згаданих вище „батьків народу", які ще 30 жовтня на своїй Національній Раді рішили післати делеґата до віденського австрійського міністерства за вказівками, що їм властиво робити".

Не проти Поляків і Австрійців, а „проти Петрушевичів і Левицьких збунтувався гурт молодих старшин і студентів" дня 1. листопада 1918 року. Так пише „Народна Воля" в ч. 114 з дня 30. жовтня на передодні листопадового свята. А попри те не привязує ніякої ваги до листопадового свята, а каже, що щойно історія нам зазначить, котре свято буде для нас святом нашої державности.

Хай Шановні Читачі самі осудят[…] зазнач[…] дент Пе[…] кидується[…] ка, ще […] ціональним […] взяли участь […] повітів в Гали[…] в Народнім До[…] зібранню, що з[…] тня відривают[…] раз на завсігди […] млі, які входять в […] новлять окрему, від нік[…] залежну, суверенну українськ[…] державу. Першого листопада наступило фактичне обняттє влади. Тої, яка вже була проголошена на наших землях ще 19. жовтня. А наші писаки навіть це перекручують, щоби тільки не було в них так, як у других людей. Дійсно, це вже велика деморалізація, коли навіть в день 1. листопада не можна наклонити людей до того, щоб були хоч трохи справедливі і обєктивні. Бож можна критикувати, але критика це не обкидування болотом, це не брехня і не паплюження. Такою писаниною нікого ще ніхто не загрів до посвяти і великих діл. Оборонити України рівнож в той спосіб не можна, бо це не є ніяка оборона України, але копаннє гробу Україні.

Скрентонець.

ЧАС ДО ПРАЦІ.

Час до праці, любий друже,
Поспішай же стиха
Та учися побіджати,
Не зазнаєш лиха.

Може колись і ти підеш
В боротьбу кроваву,
Боронити Україну,
Здобувати славу.

Собі славу, а Вкраїні
Ненці любій втіху,
Щоб ворога поконавши,
Не відчував гріху.

Відплатитись ворогови,
За братчиків рідних,
Що мучаться у неволі
В тих Ляхів негідних.

Тоді пісня України
З кождих уст полине:
„Ще не вмерла Україна,
Не вмре й не загине".

Слава синам, кождий скаже,
Козацького роду,
Що віддають своє життя
Для свого народу.

Іван Новосад.

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(29)

— Та щож ти, господарю, забився як пуґач в дупло! Або мене впусти, або сам вийди; так говорити ненаручно!

— Пожди, батюшка, зараз вийду, нехай тільки зерна досиплю!

„Так!" — подумав Михеіч: — „рад би я знати, якого ти, чортів куме, зерна досиплеш! Кости, бачу, жидівські відьмам на муку перемелюєш! Тут і завозу бути не може, он яке глухе місце; навіть всі стежки травою заросли!

— Ну, ось, батюшка, я до тебе і вийшов, — сказав мельник, старанно замикаючи за собою двері.

— Ледви не-ледви вийшов! Досить ти наторгувався, господарю!

— Та що, кумцю, аджеж живу не в ринку, а в лісі. Кождому відмикати не ялося; чиж то далеко до біди: видно, що чоловік, а відки знати, чи хліб святий у него під полою, чи камінь?!

„Он мухомор!" подумав Михеіч: „чиниться, що розбійників боїться, а нема, бачу, такого лісовика, з котрим би дітей не хрестив!

— Ну, батюшка, чого тобі до мене? Ти мені роскажи а я послухаю!

— Та от-що господарю: така біда скоїлась, що крий Господи; імили окаянні опричники пана мого, повезли в слободу, під сильною сторожею, сидить від тепер мабуть в тюрмі та горює; а за що сидить, одному Богу відомо; не зробив нічого злого ні супротив царя ні супротив Бога; постояв лиш за правду, за боярина Морозова та за бояриню його, коли вони, лукавці якісь, серед празника, на дім напали і до тла знищили.

Очи мельника набрали дивного виразу.

— Ох, ох, ох! — сказав він: — лихо батеньку; лихо, батеньку; лихо карасеви, коли в шум запливе. Лихо князеви твому в темници сидіти, лихо Морозову без жінки молодої, ще гірше Вяземському від чужої жінки!

Михеіч здивувався.

— А ти відки знаєш, що Вяземський Морозову жінку прірвав? Я тобі нічого про се не росказував!

— Ех, кумцю, не то одно відомо, що говориться; іноді далеко в лісі стукне, близько відібеться; коли під колесом води вменьшилося, то знак, що є посуха і за сто верст, і буде великий неурожай; а наш брат старий, живи собі та мовчи; слухай, як трава росте та мотай собі на ус!

— Щож, хазяїне, не придумаєш, як помочи бояринови? От я все думав та гадав, і нічого не придумав. Пійду, кажу, до доброго чоловіка, пораджуся. Та, правда, й той молодець мені все був на думці, що то приводив нас до тебе. Говорив мені тоді: коли мене буде треба, каже бояринови, приходи, каже до млина, спитай дідуня, де Ваньо Перстінь, а я, каже, рад бояринови служити; за него, каже, і головою наложу! Ось я до тебе і приїхав, господарю; змилуйся, навчи, як боярина визволити. А коли навчиш, то вже не забуде тобі князь Микита Романович, та й я, нещасний, буду вічним слугою твоїм.

„Бодай же ти пропав крізь землю, біс би тебе побрав", добавив в думці Михеіч, „ось кому прийшло кланятись!"

— Щож, батюшка, чомуб не стрібувати, горю зарадити. Погано, нíщо й казати, алеж хто хоче взяти горщок з поломіни, мусить хапати, а буває іноді й зернятко з під каменя ціле вискочить: всяко буває, як кому пощаститься!

— Воно так, господарю, в щастю і коґут яєчко знесе, а в нещастю й комаха вколе; тільки бю тобі чолом, навчи умурозуму, що мені тепер діяти?

Мельник опустив голову, і став ніби наслухувати шум колеса.

Минуло кілька мінут. Старий похитав головою і промовив, не звертаючи уваги на Михеіча:

„Крутиться, крутиться колесо, що було високо, те буде низько, що було низько, те буде високо; чую, далеко гуде дзвін, не то на похорон, не то на весіллє; а кого вінчати кого ховати, не чути, вода шумить, годі бачити через великий дим!

„Злітаються ворони з далека, скликаються на богатий пир, а кого клювати, кому очи виймати, і самі не чують, летять та кричать! Виточений топір, на каті убір; дубовими дошками побіжать, кровця тепленька буде журчать; злетять голови з пліч, чиї незвісно як в ніч".

Михеіч перелякався.

— Що се, дідуню, говориш таке, та ще заводиш, як за покійним?

Мельник, бачилось, не чув Михеіча. Він уже нічого не говорив, тільки бурмотав собі щось під носом. Губи його без зупину рухались, а сиві очи дивились тускло немовби нічого не бачили.

— Дідуню, а дідуню! — і Михеіч сіпнув його за рукав.

— А? — обізвався мельник і звернувся до Михеіча, начеб аж тепер його зауважав.

— Що ти бурмочеш, дідуню?

— Ех, кумцю! Богато чуєся, мало кажеся. Іди тепер, путьдорогою мимо сеї сосни. Іди все просто, богато буде доріг і на право і на ліво, а ти все просто йди; верст пять пройдеш, буде на боці хатка, в хатці нема і живої душі. Зажди там до ночи, прийдуть добрі люде, від них більше довідаєшся. А як будеш вертати назад, то поверни, будеш мати роботу: залетіла огнева птиця в лапку; відвезеш її до царя Далмата, а викуп по половині!

І не чекаючи на відповідь, старий увійшов до млина і замкнув за собою двері.

— Дідуню! — закричав за ним Михеіч, — та скажи мені толком, про яких ти людей говориш, про яку птицю?

Та мельник не обізвався на голос Михеіча, і як той не наслухував, нічого не міг учути, окрім шуму та стуку коліс.

„Он, біс би його побрав! — подумав Михеіч: — куда загадав посилати! Верст пять буде хатчина, в ній жди до ночи, а там чорт-зна хто прийде, більше скаже. Післав би я тебе самого туда, грибе якийсь! Колиб не боярин, вже я би дав тобі! Он-який, на правду! Тьфу! Ну, Галко, що діяти, будемо шукати чортової кати!"

І сівши на коня, Михеіч свиснув і пустився в чвал по дорозі, що показав мельник.

XIX.

Рука руку мие.

Було вже пізно, коли Михеіч побачив на боці хатчину, чорну та задимлену, похожу більше на розточений гриб, ніж на людське житло. Сонце вже зайшло. Смуги туману стелились над високою травою на невеличкій поляні. Було свіжо і вогко. Птиці перестали щебетати, лишень деякі, в ряди-годи, зачинали сонну пісню і, не скінчивши її, засипляли на галуззю. Мало-по-малу і вони замовкли, і серед загальної тишини чути було лишень слабе плюскотанне невидимого потока та зрідка бренення вечірних комах.

— Он куда заїхали, — сказав Михеіч, озираючись навколо, — і дійсно тут живої душі нема! Зажду, побачу, хто такий прийде, що порадить? Ну, а як не дай Господи, хто-небудь такий прийде, що... тьфу! Дух святий при нас! Дав би я прочуханця сему мельникови, колиб не боярина визволяти!

Михеіч зліз з свого коня, спутав його, зняв узду і пустив на волю божу.

— Паси собі траву, — сказав він, — а я пійду до хати; коли двері не замкнені, погляну, чи нема що перекусити? Господарство може є, хоть і недобре, алеж бо й голод не пан!

Він трутив ногою низенькі криві двері; дивно роздався в сім безлюдним місци їх протяжний скрип, майже похожий на людський плач. Коли в кінци вони вдарились о стіну, Михеіч нагнувся і увійшов до хати. Його вдарила темрява і запах холодного диму. Помацявши навколо, він найшов на столі окравець хліба і став його торощити. Приступив до огнища, порився в попелі, найшов там горяче углє, роздув його не без труду і запалив скипку, що валялася на лавці. Між печею а стіною була лежанка. На ній лежала всяка одіж, між иншим один златоглавий кафтан, шитий хоть би й на боярина. На стіні висіла шапка з богатими золотими тороками. Але найбільше звернув увагу Михеіча геть почорнілий образ, що стояв в куті. Він помирив його з незвісними господарями.

Михеіч кілька раз над образом перехрестився, потім загасив скипку, виліз на лежанку, розвернувся, захропів і заснув богатирським сном. Він спав досить солодко, коли ненадійний удар кулаком в бік скинув його з лежанки.

— Що се? — скрикнув Михеіч, пробудившися аж на голій земли, — хто се беться? гляди, біс би тебе...

Перед ним стояв мущина з розхрістаною бородою, з широким ножем за поясом, і замахнувся ще раз ударити кулаком.

— Не займай! — сказав йому другий здоровий парубок, котрому тільки що ус засіявся, — що він тобі зробив? А? — При тім він відіпхнув товариша плечем, а сам остановився і витріщив на Михеіча очи.

— Бач, сивий! — зауважав він з якимсь почетливим задивованнєм.

— Та ти, байтало, чого вчепився! — закричав на него перший: — що він тобі, батько, чи сват?

— А то він мені, що старий. Бачиш, що сивий, отже старий. Я тобі кажу, не тикай, а то осерджусь!

Голосний сміх роздався між людьми, що товпою ввійшли до хати.

— Гей, Хлопку, — сказав один з них, — бережись! Коли Митько розсердиться, погано буде! З ним, хлопе, не зачинай!

— Лісовик з ним зачинає! — відповів Хлопко, вступаючись на бік: — жили, жили, тай вивели медведя!

Другі парні, всі узброєні, обступили Михеіча і дивились на него не дуже ласкаво.

— Відки лилик залетів? — спитав один з них, дивлючись йому прямо в очи.

Михеіч тимчасом вспів прийти до себе.

(Дальше буде).

...ОБЄДНАННЯ

...засідання ...ету Обєд-

...е Виконавчого ...ання відбулося ...дня 27. жовтня. ...чалися о год. 2. ...сіданнє прибули: ...ич, С. Ядловсь- ...анич, о. Левицький, ...цей, д-р Мишуга, М. Дар-...ограй, о. д-р Жук, Цурковський, Борисевич, о. Пик, Чемерис, О. Ревюк, Стеткевич, Сокальчук.

Наради відчинив предсідатель о. Споліtакевич слідуючими словами:

Два роки проминуло, коли заступники нашого народу в Америці, зібрані на Конґресі в Філаделфії, Па., повірили і передали в наші руки дальший провід молодої і много-надійної Орґанізації „Обєднаннє Укр. Орґанізацій в Америці". Ставляючи нас на чолі орґанізації, яка своїм статутом зачеркнула так взнеслу і ідейну працю допомоги свому нещасному бо поневоленому народови, делеґати оказали тим самим велике довіре до нас, що ми сю роботу поведемо совісно, чесно, після найліпшої нашої волі і найусильнійших наших старань. Зробивши се, спокійно і з вдоволеннєм розїхалися народні висланники домів, слідячи уважно нашу працю, судячи її відповідно до осягнення нами статутом означеної ціли.

З внутрішним вдоволеннєм і з гордістю в очах дивилася на „Обєднаннє" національно свідома часть нашої еміґрації в Америці, бо бачила в Обєднанню цвіт своєї патріотичної роботи, який повинен зродити прекрасний овоч в дарунку для свого рідного краю.

Зі слезами радости і очима повними надії на красшу долю дивився наш рідний край на Обєднаннє, бо бачив в нім Батька сиротам, Опікуна інвалідам, Освободителя вязням і заточенцям, ласкавого Добродія Рідної Школи та Речника зазнаних кривд перед свободолюбивою Америкою.

До нинішного дня не затерлися в моїй памяти тоті слези вдячности для Обєднання в очах малих, блідоньких сиріток в Захисті С. С. Василіянок при вулиці Потоцьких у Львові, які передали через мене щиру, горячу і повну досмертної вдячности подяку для Обєднання.

Я не забув і до смерти не забуду тих молодих, на лици блідих і жовтих, а в очах повних огню любови і самопосвяти до свого рідного краю інвалідів, — які на кулях у ніг приходили до мене і простягали свою худу прострілену руку, просячи передати для своїх добродіїв щиру подяку і заохоту до витревалости в тяжній бо нерівній боротьбі.

В ухах моїх все ще звучать ніжні і цвітисті слова подяки і вдячности для Обєднання з боку неструдженої народної робітниці пані Малицької та горячі слова признания директора Рідної школи п. Галущинського.

Не затерлася також в памяти моїй висока стать сідоглавого митрополита гр. А. Шептицького, який з вдоволеннєм прислухувався тій акції, яку веде Обєднання та заохочував нас до дальшої, витревалої і інтензивної праці та радив не зражуватися хвилевими неудачами і перепонами.

Коротко кажучи, я не забув ще того ентузіязму та висловів ...оволення і великих надій, які покладав на Обєднаннє наш Рідний Край рік тому назад, підчас мого побуту в краю.

Пращаючися з тими всіми, з з якими доводилося мені бачити і говорити, я приобіцяв передати їх подяку і висказати їх вдячність, а рівночасно я впевнював їх, що наша українська еміґрація в Америці, розуміючи потреби старого краю і співчуваючи його недолі, зробить все можливе, щоби ся розмірно невеличка поміч, яку рідний край від Обєднання одержав, в слідуючім році що найменше подвоїлася.

Саме тепер проминув рік, коли я з рідним Краєм розпращався, і щиро Вам нині, Вп. Панове, говорю, що хоч як дуже люблю мій край і як дуже бажавби собі ще раз його в життю бачити, то мимо того рішучо заявляю, що не поїхавби до него тепер, бо не смівби глянути в очи тим, котрим я даного приречення не дотримав. Мені встидно не лишень перед старим краєм але і перед нашою еміґрацією в Америці, що Обєднаннє сего року допомоги Рідного Краю не тільки що не збільшило, але навідворот: зменшило. Чому так? — спитаєте, — і хто тут завинив? — Про се я не буду говорити. Про се говорить Ви самі. Я лишень позволю зробити собі при тій нагоді отсю коротку увагу: В людській натурі є вже вроджене те, що чоловік в кождій невдачі шукає причини і вини в другім, лише не в собі. І на відворот — заслуги приписує собі, лише не другим. Томуж то, я звертаю увагу Вашу на сю людську слабість і прошу: Не шукайте вини тільки в другім, але поспитайте найперше себе самих, **чи дали Ви для Обєднання все те, що дати могли і чого від Вас наш нарід сподівався?** На се питаннє хай кождий з Вас по щирости перед своєю власною совістю відповість, а по тім допера хай шукає другого виновника сегорічночної невдачі. Се питаннє, яке я ставлю Вам, поставив я його собі самому вже близько 6 місяців тому назад і прийшов до того заключення, що я рішучо не даю для Обєднання стільки, скільки надіялися від мене ті, що вибирали мене предсідателем Обєднання. Вони завелися на мені. Занедужавши поважно на серцеву недугу, я не міг свого обовязку сповняти так як його сповняти повинен, і тому вніс я на руки п. Секретаря свою резиґнацію. Екзекутива не приняла моєї резиґнації, але знаючи про мою поважну хоробу, уділила мені відпустки до нинішного річного засідання, покликуючи тимчасово на моє місце заступника предсідателя, п. С. Ядловського. Тому, що моє здоровлє мало що поправилося, і я таки не годен зробити для Обєднання стільки, що иньший здоровий на моїм місци зробити змігби, я поновляю свою резиґнацію із уряду предсідателя Обєднання. Я не маю достаточних сил, щоби я без погіршення свого здоровля міг перепровадити навіть нинішне річне засіданнє. Тому вкладаю сей обовязок на сповняючого до тепер мій уряд п. С. Ядловського.

Ухвалено: Передати провід сьогоднішних нарад в руки містопредсідателя С. Ядловського, а справу резиґнації предсідателя відложити до 5. точки порядку нарад.

С. Ядловський .перебирає провід та заявляє, що приступаємо до звітів екзекутиви як чергової точки нарад.

Добр. Цурковський, одержавши голос в наглій справі, інтерпелює в справі

образи епископа д-ра Богачевського,

якого допустилося Обєднаннє своїм комунікатом ч. 18, в якім піднесено, що епископ Богачевський ставиться неприхильно до Обєднання і його допомогової акції як і до других світських орґанізацій, які не стоять під його покровом.

Добр. Цурковський подає далі, що на піврічнім засіданню „Провидіння" запала ухвала, в якій „Провидіннє" домагається від Обєднання, щоби воно перепросило епископа Богачевського, який є покровителем „Провидіння". Від сего, яке становище займе Обєднаннє в тій справі, буде залежати дальше їх поступованнє зглядом Обєднання.

Д-р Мишуга противиться допущенню цеї справи під дискусію тому, що вона вже раз зістала вирішена. Бо на послідним засіданню екзекутиви, на якім був присутним і сам п. Цурковський, запала одноголосна ухвала, щоби перейти над справою перепросин епископа Богачевського до дневного порядку. А далі та справа формально тут не належить. Ставленнє її як справи наглої перед розпочаттєм властивих нарад виглядає на якусь демонстрацію.

На внесеннє о. Струтинського відчитано комунікат ч. 18 і ухвалу екзекутиви в справі перепросин епископа Богачевського.

Добр. Титанич: Я не бучу в тім комунікаті Обєднання нічого иншого, а тільки факти і чисту правду. Не бачу ніякої образи ні причини, щоби нам перепрошувати епископа. Ухвала екзекутиви є правильна.

Добр. М. Дармограй: Доки не було епископа Богачевського в Америці, досі був мир між тими орґанізаціями, які входять до Обєднання. „Провидіннє" поступало в національних справах солідарно разом з другими. Не було випадку, щоби під тим оглядом була в нас якась ріжниця думок. Тому й тепер „Провидіннє" не повинно оглядатися на епископа, а стояти там, де є рація, а не по стороні того, що кривдить. „Провидіннє" не повинно ставити одну особу висше загально народної справи. Урядників „Провидіння" вибрало 10.000 людей, а не епископ. Тому урядники мусять числитися з своїми членами і їх голосу слухати, а не епископа. А як члени довідаються, що в „Провидінню" диктує одна особа, то я не знаю, де опиниться уряд „Провидіння".

Добр. Борисевич: В Обєднанню треба числитися з кождим голосом і оминати того, що йому шкодить. Ми маємо ухвалу уряду „Провидіння" і мусимо її виконати. Обєднаннє повинно знайти якийсь вихід з того.

Добр. Грицей: Не розумію, чому Обєднаннє має перепрошувати епископа. Раціонально булоби хиба те, колиб ми домагалися дого, щоби епископ перепросив Обєднаннє за те, що розбиває народну роботу та вносить в наші ряди замішаннє. Ми зі свого боку робили всі можливі заходи, щоби відвернути епископа від тої політики, яка звернена проти Обєднання, але наші змагання були безуспішні.

о. Пик: Ми піднесли ту справу тому, що хочемо почути становище Обєднання, щоби дати Головній Управі „Провидіння" звіт з того, що ми виконали ухвалу. Я уважаю, що комунікат Обєднання кривдить Преос. епископа д-ра Богачевського та підриває його становище. Уважаю, що критика безпідставна і ніяк не відповідає правді, що вона є обидою для епископа, а виведена публично в пресі могла ворожа настроїти загальну опінію до опозиції до владики. Ми хотілиб, щоб ту кривду Обєднаннє направило і то тепер на першім місци, перед приступленнєм до дальших нарад.

о. д-р Жук: Признаюся, що ця справа мене заскочила. На засіданнях екзекутиви я не був, бо більше нас таких, що приїзджаємо раз у рік на річні засідання. Тому думаю, що поступаю правильно, коли ставлю **внесення: Справу перепросин епископа відложити до внесків і запитів, себто до того часу, коли вже вислухаємо звітів екзекутиви і будемо могли зорієнтуватися на добре у всіх справах.**

о. Пик: Я бачу з дискусії, що нас не трактується поважно, а миж преціњ маємо серіозну справу на увазі.

Внесеннє о. Жука, поперте о. Струтинським, перейшло.

Приступлено до звітів екзекутиви.

ЖАРТИ.

Господиня (до служниці): Горпино, чому ви вичистили вікна лише з середини, а з надвору ні?

Служниця: Прошу пані, з середини я вичистила, щоби пані могли дивитися крізь шиби на двір, а з надвору я не чистила, щоби люде не могли заглядати до нас до середини!

— То скандал! — сердився подорожний як висідав із трамваю. — Люде вже ніщо не розуміються на чемности!

— Щож ви хочете? — сказав кондуктор — таж один пан зробив вам місце і ви сиділи весь час!

— Так..., але моя жінка мусіла весь час стояти!

— Вже десятий раз впоминаюся у вас, щоби ви віддали мені двацять долярів!

— Так, але не забувайте, що я мусів щось двацять разів просити вас, заки ви позичили мені їх!

Вона: Заки ми одружилися, ти називав мене своїм ангелом.

Він: Я знаю.

Вона: А тепер зовсім ніщо не говориш до мене.

Він: Це доказ, що я вмію запанувати над собою.

— Пана нема в дома, пан виїхав.

— На відпочинок?

— Мабуть ні, бо виїхав із панею.

В редакції.

Молодий поет до редактора: Чи пан редактор позволять, щоби я відчитав панови редакторови кілька моїх поезій?

Редактор: Хвилево я дуже занятий. Будь ласка, вкиньте їх самі до коша.

Все ще жиє.

Мій чоловік усе має щастя, — хвалилася одна жінка перед сусідом. „Дитиною ще перевернув його сполошений кінь, але ніщо не сталося йому. Учеником упав підчас совганки, але його виратували. Вже як жонатий спинався на високу гору і схопила його тоді лявіна, та таче чудом і тоді виратувався". — На те сусід: „А тепер уже жонатий з вами двацять кілька літ, а все ще жиє!"

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА по конець вересня 1926. року.

ВІДДІЛ 20.

Тов. Згода в Гамтрамк, Миш.

Жертва з каси відділу ..$100.00
Жертви від членів ..... —

Разом $100.00

ВІДДІЛ 75.

Тов. Запорожська Січ в Дітройт, Миш.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів ...... —

Разом $25.00

ВІДДІЛ 148.

Сестр. Пр. Богородиці в Локост Пойнт, Мд.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів ...... —

Разом $25.00

ВІДДІЛ 151.

Сестр. Пречистої Діви Марії в Алентавн, Па.

Жертва з каси відділу...$50.00
Жертви від членів ...... —

Разом $50.00

ВІДДІЛ 155.

Тов. Запорожська Січ в Перт Амбой, Н. Дж.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів ...... —

Разом $25.00

ВІДДІЛ 156.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Честер, Па.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів 23.00

Разом $48.00

Артимко Яцко	$1.00
Бобеляк Микола	1.00
Гарасівка Іван	1.00
Якимець Даниїл	1.00
Новак Василь	1.00
Іщук Микола	1.00
Ташик Яцко	1.00
Закорчений Павло	1.00
Чолик Іван	1.00
Чабан Семен	1.00
Давид Гринько	1.00
Ганич Григорій	1.00
Каландяк Михайло	1.00
Коваль Олекса	1,00
Купчак Петро	1.00
Купчак Микола	1.00
Кіцак Іван	1.00
Стечишин Николай	1.00
Ткач Стефан	1.00
Захвєя Михайло	1.00
Машталяр Петро	1.00
Саідло Петро	1.00
Борсук Іван	1.00

ВІДДІЛ 159.

Бр. св. Михаїла в Скрентон, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від членів 21.50

Разом $21.50

Амброзій Антін	$1.00
Дякун Федор	2.00
Дмитришин Григорій	1.00
Федоришин Матій	1.00
Федоришин Іван	50
Камінська Марія	1.00
Коваль Павло	1.00
Макута Іван	1.00
Масляк Микола	1.00
Нижник Кузьма	1.00
Петрівський Стефан	1.00
Сіка Григорій	1.00
Шлядан Олекса	1.00
Ткачук Петро	1.00
Бережанський Мих.	1.00
Кулас Лука	1.00
Луць Василь	1.00
Бейко Яків	1.00
Лисяк Іван	1.00
Терешкевич Катерина	1.00
Ткач Ілько	1.00

ВІДДІЛ 160.

Бр. св. Юрія в Джемайка, Ню Йорк.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів 63.00

Разом $88.00

Білоус Теодор	$ 1.00
Білоус Петро	1.00
Білоус Михайло	1.00
Буняк Кирило	2.00
Фирман Андрій	1.00
Фуртас Тома	2.00
Грабар Андрій	1.00
Іванців Станислав	2.00
Катола Михайло	1.00
Ковальчук Лука	1.00
Костишин Матвій	5.00
Копечук Сень	2.00
Миса Владислав	1.00
Париляк Іван	2.00
Притика Яків	2.00
Сенкевич Йосиф	2.00
Поштолян Максим	5.00
Бойко Сень	1.00
Данилюк Григорій	5.00
Климович Микита	10.00
Колтун Сильвестер	1.00
Людвіковський Мих.	2.00
Миць Теодор	1.00
Ривуцька Катерина	1.00
Сташків Григорій	1.00
Самборський Стефан	1.00
Воробець Василь	1.00
Воробець Михайло	1.00
Сташків Теодор	2.00
Онищук Дмитро	3.00
Отаманів Іван	1.00

ВІДДІЛ 163.

Тов. Єдність в Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від членів 6.00

Разом $6.00

Дацько Григорій	$1.00
Антош Василь	50
Гвізьд Стефан	1.00
Федюк Йосиф	50
Мельник Петро	1.00
Сосновський Михайло	1.00
Труш Павло	1.00

ВІДДІЛ 176.

Тов. Вільна Україна в Скрентон, Па.

Жертва з каси відділу...$10.00
Жертви від членів 7.00

Разом $17.00

Дутчак Микола	$1.00
Года Юліян	1.00
Рубльовський Роман	1.00
Рубльовська Анаст.	1.00
Вітушинський Никифор	1.00
Вітушинська Анна	1.00
Будник Панько	1.00

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

З українського життя в Америці.

НОРТ ДІТРОЙТ, МИШ.

Скидають ярмо єдиновластя.

На місячних зборах 4. сотні й 4. округа в Дітройті постановлено сотню зреорганізувати. По вичерпуючій дискусії постановлено одноголосно запротестувати проти самовладного поступовання централі Січової Організації, проти накидування Січовій Організації монархізму та недостойного биття поклонів „нашому монархови Павлови", встановленому колись німецькими наїздниками, а відтак „приверненому на престіл" паном Назаруком. Збори заявили одноголосно, що вони не хочуть бути попихачами ніяких генералів, бо вони хочуть признавати лишень владу, яка походить з волі правленого народа.

Для протесту проти гетьманської політики Централі постановлено одноголосно зірвати з Централею всякі зносини й зреорганізувати сотню як „Січ", яка має бути незалежна від Централі в Шикаго, а яка має називатися на будуче „козацька Січ". Збори постановили, що вписове до сеї Січи має виносити 50 центів, а місячна вкладка 25 центів. Для впису нових членів постановлено скликати нові організаційні збори, які мають відбутися в неділю, дня 21. листопада, о 2. годині сполудня в Норт Скул на Микей.

Шикаговських монархістів обороняє тут широко в Америці відомий, папський шамбелян, о. Курилло.

С. Гривнак.

—o—

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Свято Першого Листопада.

Як по других свідомих громадах, так і в Перт Амбою, в стейті Ню Джерзі, українська громада доложила всіх старань, щоби відсвяткувати гідно День Першого Листопада.

Будучи присутним яко гість на сім святі, мушу признати, що в тій місцевости український загал солідарно держиться і на кождий поклик своїх передових людий бере живу участь в руху народнім і політичнім.

Ініціятиву до відсвяткования сеї українському народови дорогої хвилі дав місцевий Горожанський Клюб, котрий в порозумінню зі всіми брацтвами, товариствами, сестрицтвами і церковним комітетом вивязався гідно зі своєї задачі. На сім місци належиться провідникам сеї громади повне признанне.

Свято відбулося в неділю, дня 7. листопада.

В неділю рано всі товариства, братства, сестрицтва, шкільна молодіж і Український Горожанський Клюб зібралися в Українській Гали на Стейт Стріт, звідки під мельодійними звуками місцевої української банди розпочався похід улицями Перт Амбою до церкви. Тут розпочалася около одинайцятої години Сл. Божа, при кінци котрої місцевий парох, одітий в чорні ризи, відправив панахиду за полягших українських героїв. Перед панахидою заговорив священик до зібраного народа, пригадуючи на вагу хвилі. Він натякнув на Січових Стрільців, на національних героїв, що радо й відважно не завагались покласти свої буйні голови на жертвенник свободи поневоленої Неньки-України. Вкінци заохотив всіх присутних до зложення жертви на інвалідів, що ще до днесь нетерпеливо виглядають помочи від наших братів і сестер з заморської України. По скінченню панахиди попросив нарід до спільної молитви, в часі котрої місцева банда під проводом п. Січки виконала з чуттем жалісну й трогаючу пісню „Вічная память" і „Со святими упокой".

Друга часть свята розпочалась вечером. Вже вчасно перед 8. годиною, на яку був назначений початок концерту, виповнилась Українська Галя по береги. Здається не забракло в Перт Амбою і одної душі, так зі старших, як і з молодших, котра би не почувала в собі святого обовязку бути присутною на концерті на памятку відродження української держави.

Вступне слово виголосив о. Мих. Лисяк. Він положив в своїй промові натиск на те, що хоть зроджена тому вісім років українська держава не устоялась, то дух її відбудови, дух і мрія свободи, не завмерли в серцях українських. Сей дух росте й буде змагатись, поки не прийде час, в котрім весь український загал обєдинившись не стрясе зі себе наложених кайданів і не стане свобідним господарем в своїй хаті.

Святочну промову виголосив п. Р. Слободян. В ядерних словах змалював він, чим для українського народа є і повинен бути День Першого Листопада. Всі присутні зрозуміли з його слів, що Свято Першого Листопада для Українців се те саме, що „Форт Джулай" для Американців. І як Американці з великим одушевленнем святкують день 4-липня, бо сей день пригадує їм на хвилю вироблення свободи, так Перший Листопад повинен бути дорогою й цінною памяткою для всіх Українців, бо в нім збувся дуже важний історичний факт житя-буття українського народа.

Після промови слідували продукції місцевого Українського Хору під проводом п. Стецинка, місцевого учителя. Пісні, які входили в програму того вечера, вийшли під його батутою влучно і бездоганно. У виконанню їх було слідне не тільки вишколенне, але й належите відданне.

Зі знанням справдішної артистки віддеклямувала поему: „Чи згода з ворогами є можлива" членкиня хору панна Гаврилко. А вже дуже влучно і з глибоким чуттєм віддав власну свою скомпоновану поему: „Присяга" п. В. Білоруський. Зявився він на сцені в національнім костюмі. Поема змістом своїм оригінальна, на часі і интересна, і віддав автор її з великим запалом і чуттєм.

Не можу поминути так само молоденької піяністки панни Олі Ваверчак, котра, як звичайно, здобула собі велике признанне у всіх тих, котрі чули її гру на піяні. З чуткого виконання слідно в неї природний талан.

Прекрасно вивязався зі сольовими партіями п. Олекса Ваверчак і п. Січка зі своєю молоденькою щойно рік заснованою бандою. У пана Ваверчака милий голосовий барітоновий матеріял, у пана Січки практичний хист в вивченню нових кусників.

Словом, аранжери цілого торжества вивязались так знаменито, що загал, який брав участь в тім цілім обході, вийшов вповні задоволений. Опускаючи Українську Галю, я чув з радостю і вдоволеннем, що в громаді панує згода, любов і солідарність. Зі свого короткого побуту в громаді я відчув, що тут і робітник і бизнесмен, священик і світський інтелігент, словом, всі разом спільними силами, доповняючи себе працюють для здійснення українського ідеалу, для повного й всесторонного розвою українського національного життя.

Гість.